

KATSAUS POHJOIS-POHJANMAAN YMPÄRISTÖSTRATEGIAN
2005 - 2015 ETENEMISEEN

POHJOIS-POHJANMAAN YMPÄRISTÖPUNTARI 2006

YMPÄRISTÖSTRATEGIA

Pohjois-Pohjanmaa

Saatteeksi

Tämä katsaus esittelee Pohjois-Pohjanmaan ympäristöstrategian 2005–2015 etenemistilannetta vuoden 2006 loppuun. Ympäristöstrategiassa asetettiin 20 tavoitetta neljään teemaan. Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan indikaattoreiden aikasarjoilla (graafit) ja muilla toteutumätiedoilla. Monissa indikaattoreissa tuorein tieto on vuodelta 2005. Muutoin useimmat toteutumätiedot ovat vuodelta 2006.

Kunkin tavoitteen osalta on esitetty hyvin edenneitä (vihreä nuoli), kohtalaisesti edenneitä (keltainen) tai heikommin edenneitä tai jopa taantuneita (punainen) kehitystrendejä ja toimia. Toimet on strategiassa mainittuja keinoja. Toimiin on koottu eri kokoisia ja tyyppisiä toimia eri puolelta maakuntaa. Erilaiset tekeillä olevat suunnitelmat, ohjelmat ja vastaavat on pääsääntöisesti kirjattu keltaisiksi. Merkintä (I) tarkoittaa, että tieto on peräisin tavoitteen indikaattorista, joista osa on graafina mukana. Merkintä (E) tarkoittaa, että kyseessä on ympäristöstrategiassa ensitoimeksi tai hankeideaksi kirjattu asia. Sulkuihin on merkitty keskeinen toimija tai lisätietojen antaja. Kunkin tavoitteen etenemistilannetta esitellään omalla sivullaan.

Ympäristöpuntaria ja indikaattoreita on kehitelty ympäristöstrategian seurantaryhmissä, josta saa tarkempia tietoja ympäristöstrategian verkkosivuilta. Samoilta www-sivuilta saa lisätietoja kustakin indikaattorista (tilastotietoja, tulkintoja, osittain vertailuja muuhun maahan jne.).

Etenemisarvioita ovat tehneet ympäristöstrategian seuranta- ja teemaryhmien jäsenet Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen valmisteleminen alustavien tilannekatsausten pohjalta. Katsaukseen on koottu ryhmien tiedossa olleita keskeisiä toimia.

Katsauksen lopussa (s. 23) on ympäristöstrategian seurantaryhmän tekemä yhteenveto ja arvio tavoitteiden toteutumisen liikkeellelähdestä vuoteen 2006, niin ikään väreillä esitettynä.

Ympäristöpuntarista tehdään päivitettyjä versioita muutaman vuoden välein.

www.ymparisto.fi/pohjois-pohjanmaanymparistostrategia

Käytettyjä lyhenteitä

(E) = ympäristöstrategiassa esitetty ensitoimi tai hankeidea
(I) = ympäristöstrategian seuranta-indikaattoreista peräisin oleva tieto, osa graafeina

KAI = Kainuun ympäristökeskus
KY = Kuopion yliopisto

Metla = Metsäntutkimuslaitos
Metsäkeskus = Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskus
MH = Metsähallitus
MTT = Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus
OAMK = Oulun ammattikorkeakoulu
OLH = Oulun lääninhallitus
OuKa = Oulun kaupunki
OY = Oulun yliopisto
PKA = Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

Sisällys

Saatteeksi, käytettyjä lyhenteitä 2

Teema 1

Ympäristötutkimus, -teknologia, -koulutus ja -tietoisuus

A - Yhteistyön vahvistaminen 3
B - Osaamisen profiloituminen 4
C - Toimiva innovaatioverkosto 5
D - Ympäristötietoisuuden vahvistaminen 6

Teema 2

Laadukas elinympäristö

E - Yhdyskuntarakenteen muutokset 7
F - Palveluiden saavutettavuus 8
G - Liikenne 9
H - Kulttuuriympäristö 10
I - Suunnittelun laatu 11
J - Rakentamisen laatu 12
K - Viher- ja virkistäytymisalueet 13

Teema 3

Ympäristön tilan parantaminen

L - Pintavesien tila 14
M - Vesivarojen hyödyntäminen, pohjavesien laatu 15
N - Vaarallisten aineiden haitat 16
O - Materiaalivirtojen ekotehokkuus, jätteistä aiheutuvat haitat 17
P - Ilman laatu 18

Teema 4

Monimuotoinen luonto

Q - Monimuotoisuus säilyy ja kehittyy 19
R - Luontoarvot tunnetaan paremmin 20
S - Luontoa arvostetaan enemmän 21
T - Luonnosta hyvinvointia ja toimeentuloa .. 22

Yhteenvetotaulukko 23

PPL = Pohjois-Pohjanmaan liitto
PPO = Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus
P-S metsänomistajien liitto = Pohjois-Suomen metsänomistajien liitto
TE-keskus = Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus
Tiepiiri = Oulun tiepiiri
YHA = ympäristöhallinto
VN = valtioneuvosto

Yhteistyön vahvistaminen ~ TAVOITE A

- ▶ Alueella toimivat sektoritutkimuslaitokset ovat verkottuneita NorNet-yhteistyön kautta Oulun yliopiston ja muiden tutkimuslaitosten kanssa.
- ▶ Barentsin alueen ympäristöyhteistyö on vakiintunut ja esimerkiksi ympäristöanalytiikan tulosten vertailtavuus on parantunut.
- ▶ Ympäristöaiheisia verkostoseminaareja ja foorumeja ovat v. 2006 olleet mm. Pohjoinen tutkimusfoorumi ja Soiden ennallistamisseminaari.
- ▶ Ympäristöalan liiketoiminnan kehittämistoimintaa on koordinoitu Eco Forumin toimesta (E).
- ▶ Oulun seudun luonnonvara-alan ja luonnonvaraklusterin kehittäminen on edennyt (Metla koordinoi)

- ▶ Tutkijaliikkuvuus on edistynyt NorNetin kautta.
- ▶ Perämeri Life -hankkeella saatiin vakiintunut yhteistyö Suomen ja Ruotsin välille, Perämeri-seminaari on v. 2007.
- ▶ Maakunnallisen yhteisen paikkatiedon karttakäyttöliittymän (POPGIS) kehittäminen jatkuu.
- ▶ Kehitteillä on Oulun seudun ammattikorkeakoulun Paikkatietopaja-hanke.

- ▶ Säännöllisesti järjestettävää maakunnallista ympäristötapahtumaa ei ole käynnistetty (E).

TAVOITE

Yhteistyön vahvistaminen: Tutkimus- ja kehittämistoiminnassa alueellisten, valtakunnallisten ja kansainvälisten toimijoiden vuorovaikutus ja verkottuminen on toteutunut tuloksellisesti ja yhteiskuntaan vaikuttavasti.

Maakunta on vahvasti profiloitunut pohjoisen ympäristön ja luonnonvarojen kestävän käytön tutkimuksen valtakunnalliseksi ja kansainväliseksi toimijaksi. Yhteistyö on edistänyt maakunnan ympäristö- ja yhteiskuntavastuun näkökulmaa eri toiminnoissa. Pohjoisen ympäristön tutkimus- ja koulutusyhteistyö on vakiinnuttanut asemansa sekä on innovatiivista ja toimivaa.

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

TAVOITE B

Osaamisen profiloiminen

TAVOITE

Osaamisen profiloiminen: Pohjois-Pohjanmaalle on muodostettu pohjoiseen ympäristöön ja luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuva osaamisprofiili, jonka keskeisiä tekijöitä ovat teknologian hyödyntäminen, ekotehokkuus, luonto- ja kulttuuriyrittäminen sekä maankäytön kehittäminen. Maakunnallinen profiili syntyy maakunnan eri osien vahuuksien muodostamasta osaamisverkostosta.

Alueellista tarpeista lähtevä osaaminen on profiloitunut myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Monialainen tutkimus tuottaa kattavaa tietoa maakunnan ympäristöongelmien ratkaisemiseksi, ympäristöosaamisen tuotteistamisen ja liiketoiminnan perustaksi sekä toimijoiden ja kansalaisten ympäristövastuun edistämiseksi.

- ▶ Oulun yliopiston yhtenä tutkimuksen painoalana on Pohjoisuus ja ympäristö.
- ▶ Oulun seudun ammattikorkeakoulun vesi- ja ympäristötekniikan laboratorio on aloittanut toimintansa.
- ▶ Oulun seudun luonnonvara-alan osaamiskeskittymän toimintaa on monipuolistettu (luonnonvarojen käyttö, koulutus, poikkitieteellinen tutkimustoiminta yhdistettynä uuden teknologian soveltamiseen, liiketoimintaosaaminen).
- ▶ Osana NorNet -yhteistyötä Oulun yliopiston Pohjoisuus ja ympäristö -painoalan tutkimusohjelmiin (Pohjoinen maan-

käyttö ja maanpeite, Globaalimuutos sekä Pohjoinen hyvinvointi ja terveys) on valittu kansainvälisen arvioinnin perusteella v. 2006 uudet projektit (E).

- ▶ Oulun yliopiston arkkitehtuurin osasto on valittu valtakunnalliseksi taiteellisen toiminnan huippuyksiköksi 2007-2009 (OY).

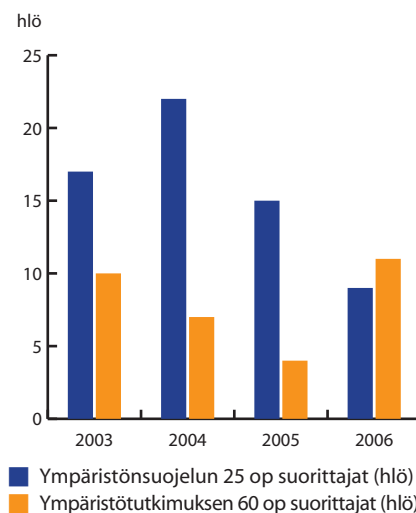

- ▶ Maakunnan eri osien oppilaitosten ympäristöopetuksen kokonaisuudesta ei ole tietoa.
- ▶ OY:n ympäristösuojelun opintokokonaisuuksien suorittajien määrät ovat olleet laskussa (I).

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

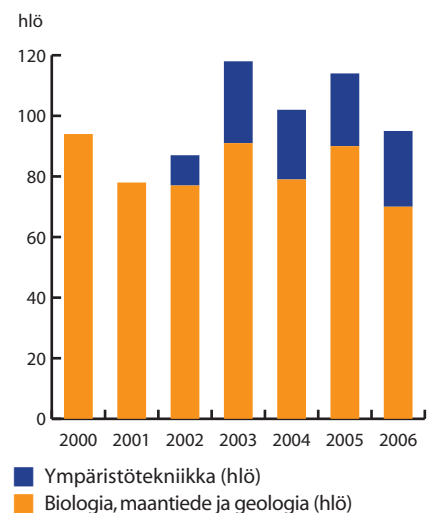

Oulun yliopistossa 25 op (opintopiste) ympäristösuojelun ja 60 op ympäristötutkimuksen opintokonaisuuksien suorittajat

Lähde: Oulun yliopisto

Ympäristöalan FM- ja DI-tutkinnot Oulun yliopistossa

Lähde: Oulun yliopisto

Toimiva innovaatioverkosto ~ TAVOITE C

- ▶ Ympäristöliiketoiminnan kehittämisestä on tehty yhteistoimintasopimus Pohjois-Suomessa.
- ▶ NorNet-verkostosta on muotoutunut toimiva ja vaikuttava yhteistyöfoorumi.
- ▶ Vesien kunnostusmenetelmien kehittäminen virtavesissä ja järvissä etenee.

- ▶ Oulun seudun osaamiskeskusohjelman Ympäristöteknologiaklusteri on käynnistymässä (vesiklusteri, materiaali-tehokkuus, ilmaklusteri, pk-yritysten kehittämisohjelma, tutkimusyksikkö) (Eco Forum).
- ▶ Kalateiden OuLo-hanke on linkittämässä ja vahvistamassa alan verkostoa (PPO).

- ▶ Verkostoituminen on ollut toivottua hitaampaa mm. yksityisen ja julkisen sektorin erilaisten toimintakulttuurien vuoksi.

TAVOITE

Toimiva innovaatioverkosto: Vuorovaikutus ja uusien ideoiden hyödyntäminen on aktiivista. Laaja-alainen innovaatioverkosto linkittää yhteen koulutuksen, tutkimuksen, tuotekehityksen, liiketoiminnan, markkinoinnin ja kansainvälisen vuorovaikutuksen. Ympäristöpalveluiden ja -teknologian tuotteistaminen ja teollisuus ovat valituilla aloilla tunnetusti maailman kärkitasoa.

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

TAVOITE D

Ympäristötietoisuuden vahvistaminen

TAVOITE

Ympäristötietoisuuden vahvistaminen: Tutkimustulokset välitetään ymmärrettävässä ja sovelluskelpoisessa muodossa. Näin uusien ympäristötieto palvelee sekä viranomaisia, elinkeinoelämää, yrityksiä että alueen asukkaita. Ekotehokkuus koetaan teollisuuden kilpailukyvyyn tärkeänä osatekijänä. Luonnonvaroja säästetään tuotteiden ja toimintojen elinkaariajattelun pohjalta. Ympäristö- ja yhteiskuntavastuu sisäistetään. Pohjois-Pohjanmaan julkiset hankkijat ja asukkaat ovat ympäristötietoisia ja huomioivat kestävästä kulutuksesta hankinnoissaan. Alueen asukkailla on mahdollisuuksia ja keinoja osallistuvaan kansalaisuuteen.

- ▶ Perämeren vedenlaadun tietokanta on päivitetty.
- ▶ Seurakuntien ympäristödiplomien määrä on hiippakuntien korkein (Oulun hiippakunta). Kempeleen, Tyrnävän ja Utajärven seurakunnat valmistelevat ympäristödiplomia.
- ▶ Kansalaisjärjestöjen ympäristötietoisuustoiminta on ollut aktiivista.
- ▶ Maakunnallinen yhteistyö ympäristötietoisuuden edistämisestä (mm. maakunnallinen ympäristötietoisuuspolkinto) on vakiintunut (E).
- ▶ Vedenkulutus/asukas on alentunut (I).
- ▶ Oulun yliopistossa ja esimerkiksi Timosenkosken koululla Oulussa on toteutettu useita ympäristökasvatushankkeita.

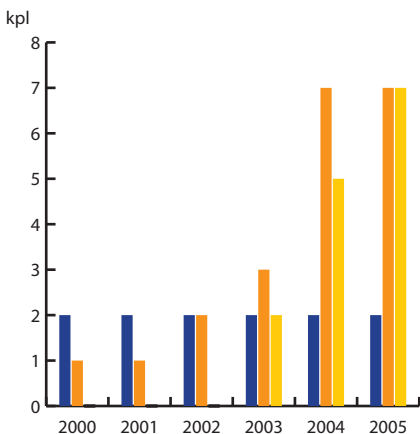
- ▶ Kiimingin kunnan ympäristöjärjestelmällä voitaisiin soveltaa muissakin kunnissa (E).
- ▶ Maakunnallinen ympäristön tilan seuranta-yhteistyö on kehittymässä (E).
- ▶ Noin 30:llä maakunnassa toimivalla yrityksellä on ISO 14001 -standardin mukainen sertifioitu ympäristöjärjestelmä.

- ▶ Maakunnallisia välineitä asukkaiden ympäristövaikutusten arviointiin tai "virastopuntaria" ei ole kehitetty (E).
- ▶ Organisaatioiden kevyempää ympäristötilinpäätöstä ei ole kehitetty (E).
- ▶ Sähkökulutus/asukas on noussut (I).
- ▶ Alueen yrityksissä on vähän EMAS-järjestelmiä (I).

Yhteiskunnan ympäristövastuu ja -tietoisuus Pohjois-Pohjanmaalla eräiden ympäristöjärjestelmien indikoimana

- Yritysten EMAS-rekisteröinnit
- Koulujen ja päiväkotien vihreä lippu
- Seurakuntien ympäristödiplomit

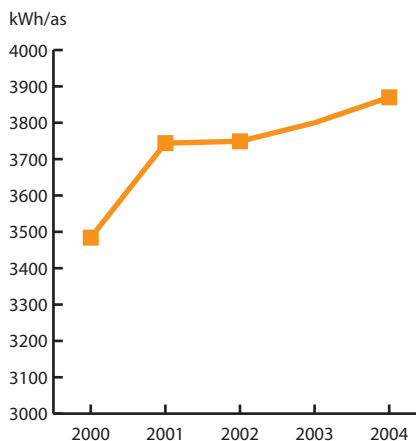

Lähteet: EMAS-rekisteri, Oulun hiippakunta, Suomen ympäristökasvatusseura

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

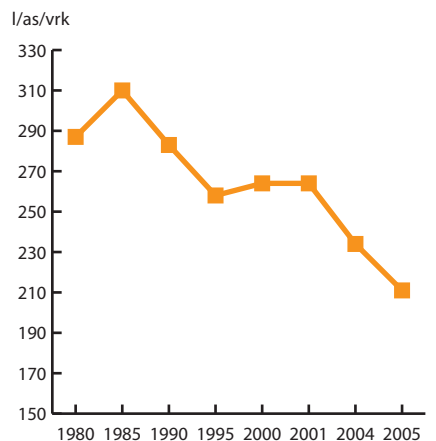

Yksityinen sähkökulutus asukasta kohti Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: Energiateollisuus www.energia.fi

Veden ominaiskulutus Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: Yhdyskuntien vesi- ja viemärilaitosrekisteri

Yhdyskuntarakenteen muutokset

TAVOITE E

- ▶ Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava ja Oulun seudun yhteinen yleiskaava ovat saaneet lainvoiman ja yhteisen yleiskaavan laajennus on hyväksytty seutuvaltuustossa (PPL, Ouluseutu).
- ▶ Oulun seutukunnassa on teetetty hajarakentamisselvitys.
- ▶ Oulun seudun yhteisen yleiskaavan tulokintaopas on valmistunut.
- ▶ Kasvun ja supistumisen ohjauskeinoihin ja elinympäristön laatuun liittyvä pohjoisen Suomen kaivoskunnat -hanke on alkanut (OY).
- ▶ Suurin osa maakunnan asuinrakentamisesta sijoittuu asemakaava-alueille. V. 2005 noin 85 % uusista asunnoista rakennettiin asemakaava-alueille (I).

- ▶ Ekotehokkuus supistuvissa ja kasvavissa taajamissa -tutkimus ja kehittämisselvetys on pääosin valmis (OY).
- ▶ Seudullisia maankäyttöstrategioita on tekeillä Kuusamon ja Ylivieskan seudulla sekä Oulu-Kajaani kehittämisselvetyksellä (E).
- ▶ Kiiminkijoella valmistellaan maankäyttöstrategiaa (E).

- ▶ Suunnittelutarveratkaisujen määrä Oulun kehyskunnissa on kasvanut (I).
- ▶ Kuntien yleiskaavoitusavustuksia varten on niukasti määrärahoja.
- ▶ Vuosina 2000 - 2005 tapahtunut taaja-alueiden väestötiheyden lasku ja pinta-alan nousu viittaavat yhdyskuntarakenteen hajautumiseen (I).

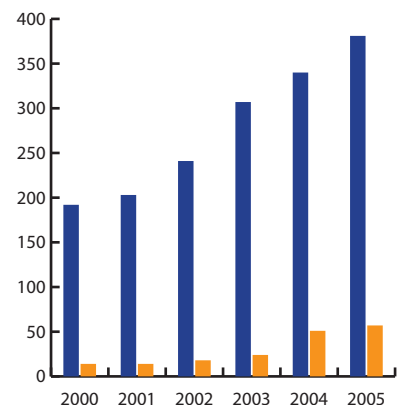
TAVOITE

Yhdyskuntarakenteen muutokset: Yhdyskuntarakenne on eheytyntä. Rakentaminen perustuu laadukkaisiin ja ajantasaisiin suunnitelmiin. Olevaa infrastruktuuria hyödynnetään ja kehitetään mahdollisimman tehokkaasti.

Suunnittelutarveratkaisujen määrät Pohjois-Pohjanmaalla

■ Myönteiset
■ Kielteiset

kpl

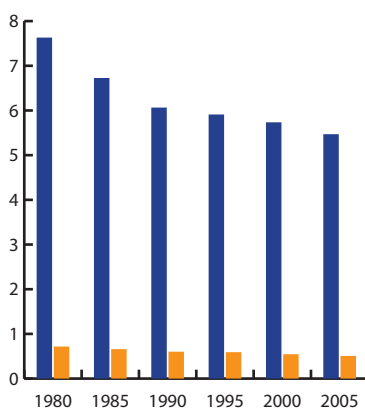

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

Taaja- ja kylä-alueiden väestötiheys Pohjois-Pohjanmaalla

■ Taaja-alueiden väestötiheys (hlö/ha)
■ Kylä-alueiden väestötiheys (hlö/ha)

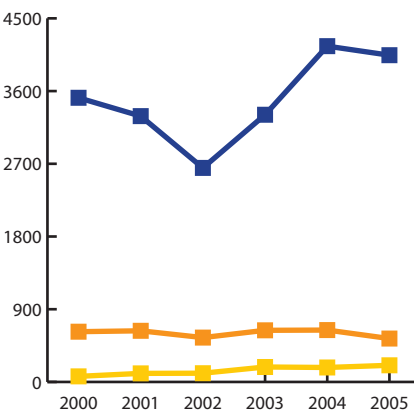
hlö/ha

Lähde: Ympäristöhallinto, Väestötietojärjestelmä/
Väestörekisterikeskus PL 70, 00581

Uusien asuntojen määrät kaava-alueilla Pohjois-Pohjanmaalla

kpl

Lähde: GISALU

■ Asemakaava-alueet
■ Asemakaavojen ulkopuoliset osayleiskaava-alueet
■ Kaavoittamattomat alueet

TAVOITE F ~ Palveluiden saavutettavuus

TAVOITE

Palveluiden saavutettavuus: Palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus on parantunut. Peruspalvelut ovat saavutettavissa myös muutoin kuin henkilöautoa käyttäen. Kaupallisten suuryksiköiden sijoittaminen perustuu yleiskaavatasoisiin selvityksiin.

- ▶ Elävät ydinkeskustat Pohjois-Pohjanmaalla -hanke on meneillään Ylivieskassa, Oulaisissa, Raahessa, Iissä, Yli-Kiimingissä, Kalajoella, Ylikiimingissä, Utajärvellä, Pyhäjärvellä ja Pudasjärvellä (PPL).
- ▶ Tieto palvelujen saatavuudesta on parantunut: Oulun lääninhallituksessa tehdään vuosittain palvelutarveselvityksiä ja tilastoaineistoja alueen palveluista (OLH).

- ▶ Oulun seutukunnassa ala-asteiden määrä on säilynyt vakaana. Muissa seutukunnissa määrä on selvästi vähen-

tynt. Saavutettavuudessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia (I).

- ▶ Kauppojen saavutettavuudessa (väestö alle 1 km) Oulun seutukunta on hieman valtakunnallisen keskiarvon yläpuolella, muissa seutukunnissa ollaan alle keskiarvon (I).

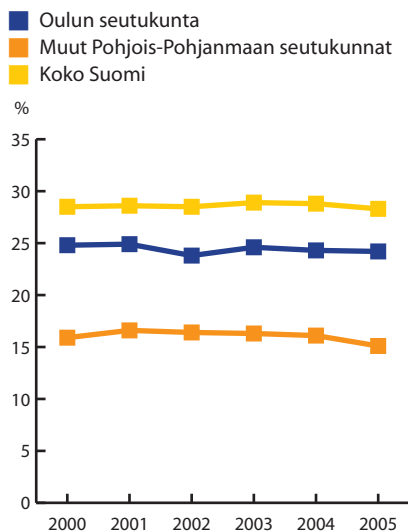

- ▶ Lakkautettujen koulujen määrä on lisääntynyt vuodesta 2003, vuonna 2006 niitä oli 14 kpl, kaikki kuntakeskusten ulkopuolella (OLH).
- ▶ Ala-asteiden osalta saavutettavuus (alle 500 m) on säilynyt vakaana, mutta saavutettavuus on alle valtakunnallisen keskiarvon (I).

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

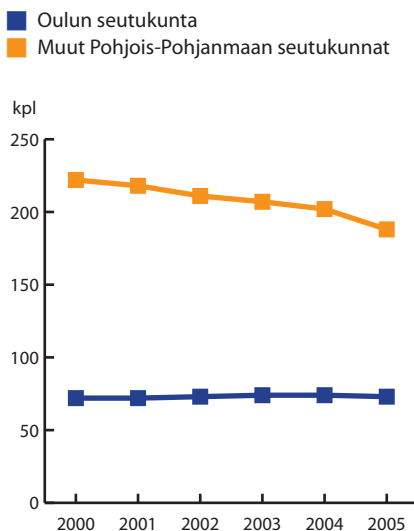

Ala-asteikäisten osuus alle 500 m etäisyydellä ala-asteen koulusta

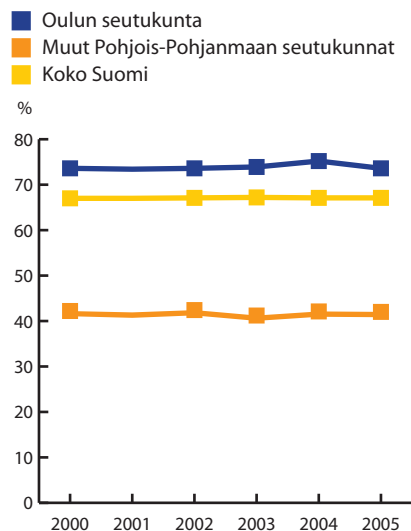
Lähde: Tilastokeskus, Väestötietojärjestelmä/Väestörekisterikeskus PL 70, 00581 Helsinki.

Ala-asteiden määrä Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: Tilastokeskus

Väestön osuus alle 1 km etäisyydellä kaupoista

Lähde: Tilastokeskus, Väestötietojärjestelmä/Väestörekisterikeskus PL 70, 00581 Helsinki.

Liikenne ~ TAVOITE G

- ▶ Liikenteessä loukkaantuneiden määrä on viime vuosina vähentynyt (I).
- ▶ Oulun seudun liikennetietopalvelu OLLI on otettu käyttöön.
- ▶ Taajamien kevyen liikenteen hankkeita on ollut mm. lissä ja Ylikiimingissä (Tiepiiri).
- ▶ Kevyen liikenteen yhteistyöhankkeita on toteutettu mm. Vihannissa (kyläyhdistys, kunta, Tiepiiri)

- ▶ Oulun läänin liikenneturvallisuusasi-
anneuvottelukunnan kehittämissuunnitelma on tehty ja sisältää tavoitetta tukevia toimia.

- ▶ Valtakunnallinen Liikenneturvallisuus haja-asutusalueiden maanteillä -hanke on käynnistynyt (kohteena mm. Ala-Temmes) (Tiepiiri).
- ▶ Kevyen liikenteen ja arkiliikunnan edistämiseen tähtäävä Liikunta ja elinympäristö -hanke on meneillään (OY).
- ▶ Oulun seudun kevytliikennestrategia ja palvelutasosuunnitelma -projekti on käynnissä.

- ▶ Melualueilla asuminen on lisääntynyt lähinnä liikennemäärän kasvun vuoksi (I).

TAVOITE

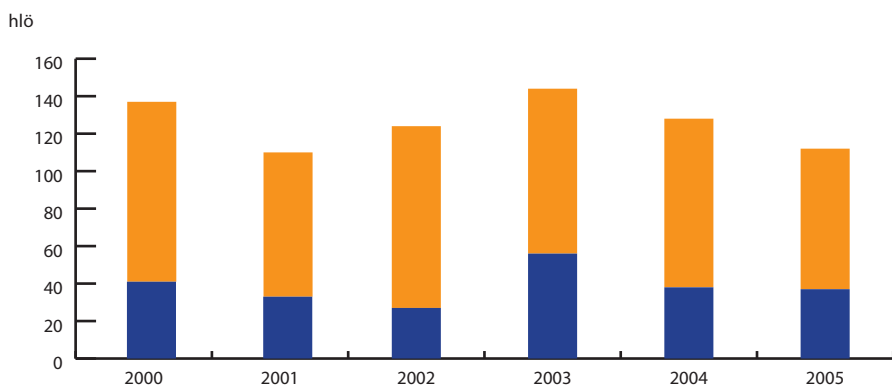
Liikenne: Yhdyskuntarakenne tukee joukkoliikenteen palveluiden kehittymistä. Liikkumistarpeet ja energiankulutus vähenevät. Kevyen liikenteen turvallisuus paranee vaarallisilla tieosuuksilla. Melulle altistuvien määrä on vähentynyt.

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

Kevyen liikenteen henkilövahingot Pohjois-Pohjanmaalla

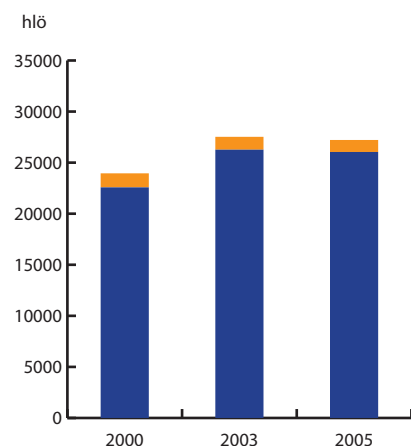
- Polkupyöräilijät (hlö)
- Jalankulkijat (hlö)

Lähde: Tilastokeskus ja Liikenneturva, tilastointiperusteet muuttuneet loukkaantuneiden osalta 2003

Asukkaat teoreettisella melualueella yleisten teiden varsilla Pohjois-Pohjanmaalla

- Asukkaat melualueella >65 dB
- Asukkaat melualueella 55 – 64 dB

Lähde: Tiehallinto

TAVOITE H ~ Kulttuuriympäristö

TAVOITE

Kulttuuriympäristö: Kulttuuriympäristön (rakennusperinnön, kulttuurimaisemien ja muinaismuistojen) inventointiin on luotu yhteneväinen menetelmä, joka on keskeisten tahojen hyväksymä. Kulttuuriympäristön arvokkaiden kohteiden asianmukainen käyttö, suojeleminen ja hoito on varmistettu.

- ▶ Kulttuuriympäristöohjelmat ovat valmistuneet Ruukissa ja Kuusamossa. Ohjelmat on tekeillä Kempeleessä, Siikajoella ja Rantsilassa.
- ▶ Kaavoitettujen maisema-alueiden ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden määrän kasvu on ollut myönteistä. Kaavoituksen ulkopuolella on kuitenkin edelleen paljon arvokkaita kohteita (I).

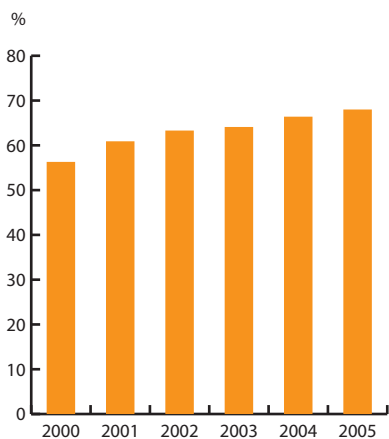

- ▶ Museoviraston kulttuuriympäristöjen inventointiohjelma Internet-ympäristössä otettu käyttöön (E).
- ▶ Rakennusperinnön hoitoavustusmäärärahat on kasvaneet, mutta ero hakemusten ja myönnettyjen avustusten välillä on kasvanut (I).

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

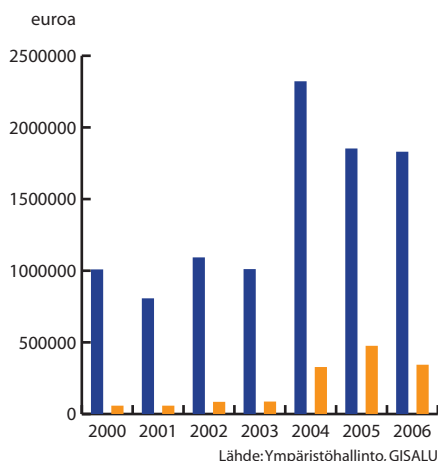

Kaavoitettujen valtakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriallisten ympäristöjen osuus Pohjois-Pohjanmaalla

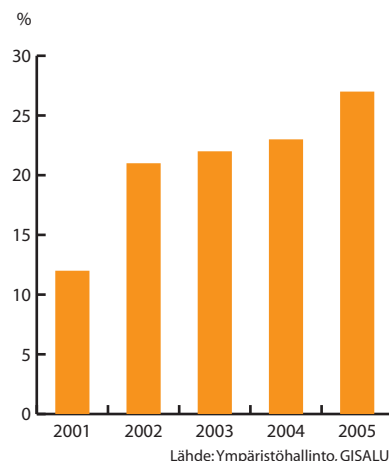

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen avustukset rakennusperinnön hoitoon

■ Haettu
■ Määrärahat

Kaavoitettujen valtakunnallisten maisema-alueiden osuus kaikista maisema-alueista Pohjois-Pohjanmaalla

Suunnittelun laatu ~ TAVOITE I

- ▶ Maaseutualueille kehitetään nykyistä oikeusvaikutteista yleiskaavaa sopivampi suunnittelujärjestelmä, josta on käytetty työnimeä "kevytkaava" (PPO, PPL, OY).
- ▶ Suunnittelun laatuun liittyvänä opinäytetyönä tehdään Pohjoiset kylät - tutkimus Alatemmeksen Haurukylällä ja Sievin kunnan Sievin kylällä.
- ▶ Monitoimijaisia kaavoituskäytäntöjä kehittävä DeComp-hanke on meneillään (OY).

- ▶ Oulun kaupungin alueella on toteutettu hankkeita tiiviin ja matalan rakentamistavan ja uudentyypisten kaupunkientalojen kokeilemiseksi.

- ▶ Asemakaavojen laadun jälkiarvioinnissa ei ole edetty (E).
- ▶ Suunnittelun laadun indikaattoreita ei ole saatu kehitettyä ympäristöstrategiaan.

TAVOITE

Suunnittelun laatu: Oulun seudulle ja muille kaupunkiseuduille sekä maaseudun alueille on löydetty alueiden luonteen soveltuvat suunnittelumenetelmät. Asemakaava-alueiden vetovoimaisuus on kasvanut.

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

TAVOITE J

Rakentamisen laatu

TAVOITE

Rakentamisen laatu: Rakennussuunnittelussa ja rakentamisessa käytetään kestäviä, elinkaariajatteluun ja pitkäaikais-taloudellisuuteen perustuvia ratkaisuja. Uusi arkkitehtuuri sopeutuu ympäristön olevaan rakennuskantaan.

- ▶ Oulun kaupungin rakennusvalvonnan pientalojen teknisen laadun laatujärjestelmä on käytössä.
- ▶ Oulun seudun rakennusvalvontatyöryhmä toimii aktiivisesti (E).

- ▶ Rakennustarkastajan (30 opintopistettä) erikoistumisopinnot alkavat syksyllä 2007 Oulun seudun ammattikorkeakoulussa.
- ▶ Asumisen elinkaarikustannuksia on selvitetty erityisesti liikkumisen ja

infrastruktuurin aiheuttamien kustannusten osalta Oulun seudun haja-rakentamisselvityksessä (E)

- ▶ Pohjois-Suomen korjausrakentamiskeskuksen toiminnan jatkuminen on epävarmaa.
- ▶ Rakentamisen laadun indikaattoreita ei ole saatu kehitettyä ympäristöstrategian seurantaan

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

Viher- ja virkistätymisalueet

TAVOITE K

- ▶ V. 2000 - 2005 virkistysalueiden osuus vuosittain laadituissa asemakaavoissa on säilynyt vakaana (I).
- ▶ Poikkeamispäätösten kokonaismäärä ranta-alueilla ei ole oleellisesti muuttunut 2002 - 2005. Myönteisten päätösten määrä on kuitenkin vähentynyt.

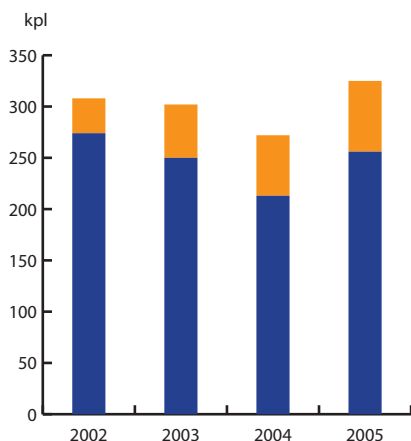
TAVOITE K

Viher- ja virkistätymisalueet: Viher- ja virkistätymisalueita sekä rakentamattomia rantaviivaa säilyä riittävästi.

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

Poikkeamispäätökset ranta-alueilla Pohjois-Pohjanmaalla

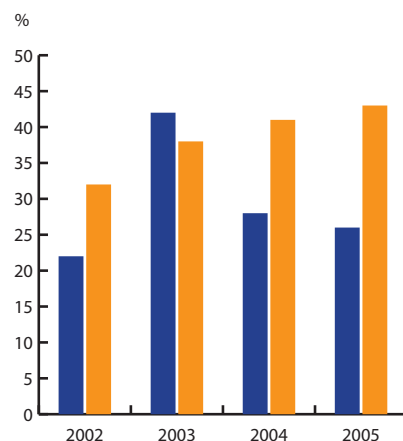
■ Kielteiset
■ Myönteiset

Lähde: Ympäristöhallinto, Kaavoituksen seuranta

Virkistys- ja rakentamisalueiden osuus vuosittain laadituissa asemakaavoissa Pohjois-Pohjanmaalla

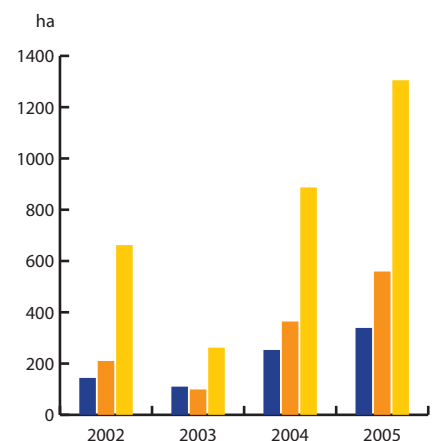
■ Virkistysalueiden osuus
■ Rakentamisalueiden osuus

Lähde: Ympäristöhallinto, Kaavoituksen seuranta

Virkistys- ja rakentamisalueet vuosittain laadituissa asemakaavoissa Pohjois-Pohjanmaalla

■ Virkistysalueet yhteensä
■ Rakentamisalueet yhteensä
■ Kaava-alueet yhteensä

Lähde: Ympäristöhallinto, Kaavoituksen seuranta

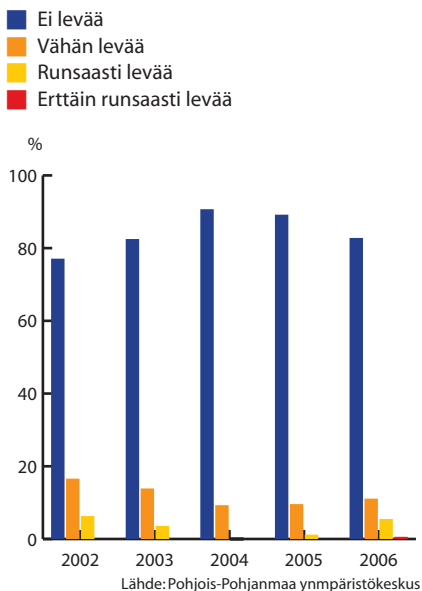

TAVOITE L ~ Pintavesien tila

TAVOITE

Pintavesien ekologinen tila ei heikkene ja niiden tila on vesienhoitolaissa määritellyn mukaisesti vähintään hyvä. Vesiympäristö on terveellinen ja vesistöjä voidaan hyvin käyttää vedenhankinnan, kalastuksen, matkailun ja muun elinkeinoelämän sekä virkistyskäytön tarpeisiin.

Levähavaintojen osuus seurannassa Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: Ympäristöhallinto

- ▶ Koulutusta ja neuvontaa jätevesien käsittelyssä on maakunnan asukkaille annettu mm. Siuruanjoki kuntoon -hankkeessa (PPO).
- ▶ Fosforikuormitus vesistöihin on alentunut (pistekuormittajat) (I).
- ▶ Metsäpurojen kunnostusmenetelmien kehittäminen -hanke ja purojen kunnostustyö on käynnissä (PPO, MH).

- ▶ Oulujoen-Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman työohjelma ja aikataulu on valmis ja ollut maakunnan asukkaiden nähtävillä (PPO, KAI).
- ▶ Pohjois-Pohjanmaan metsäohjelma 2006-2010 -ohjelman toimenpiteisiin sisältyy mm. suodatukseen perustu-

vien vesiensuojelumenetelmien käyttö ja vesiensuojelutoimien suunnittelun edistäminen valuma-alueittaisella tarkastelulla (Metsäkeskus).

- ▶ Ehdotus uudeksi maatalouden ympäristötukijärjestelmäksi kaudelle 2007-13 on hyväksymismenettelyssä EU:ssa.
- ▶ Pinta- ja pohjavesien uudistettu alueellinen ja valtakunnallinen seurantaohjelma saadaan käyttöön (PPO).
- ▶ Vesistöjen typpikuormituksessa on tapahtunut vähennystä (pistekuormittajat).

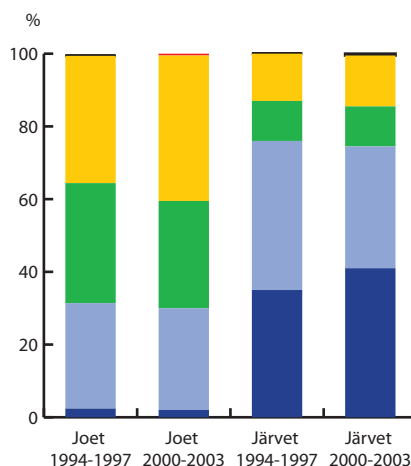

- ▶ Käytökelpoisuudeltaan välttävään luokkaan kuuluvien jokien osuus on kasvanut (I).

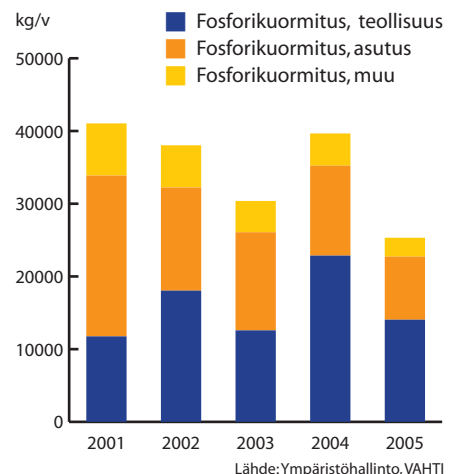
ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

Vesien laatu Pohjois-Pohjanmaalla yleisen käyttökelpoisuusluokituksen mukaan

Pistemäisistä lähteistä vesistöihin joutuva fosforikuormitus Pohjois-Pohjanmaalla

Vesivarojen hyödyntäminen, pohjavesien laatu

TAVOITE M

- ▶ Pohjavesien suojelusuunnitelmia on tehty 21 kpl ja ne kattavat 64 pohjavesialuetta, tuoreimmat Viinivaara-Kälväsvaara -alueelle sekä Ylikiimingin harjujaksolle (PPO).
- ▶ Vesijohtoverkostojen yhdistäminen on saatu valmiiksi Utajärven ja Ylikiimingin välillä.
- ▶ Hailuodon siirtoviemäri on valmistunut ja käytössä. Siikalatvan viiden kunnan sekä Vihanti-Raaha -siirtoviemärit valmistuvat vuoden 2007 loppuun mennessä.
- ▶ Haja-asutusta koskevia EU/EMOTR rahoitteisia viemärintihankkeita on toteutettu Oulaisissa, Siikajoella, Lumijoella, Hailuodossa ja Haapajärvellä (yhteensä yli 2000 kiinteistölle).

- ▶ Taajamien viemäroinnissä on meneillään kymmeniä hankkeita ympäri maakuntaa.
- ▶ Tulvakartat ovat valmistuneet Pyhäjoen alaosalta ja Oulujoen suistosta. Tulvatorjuntavalmiutta ylläpidetään yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa (PPO).

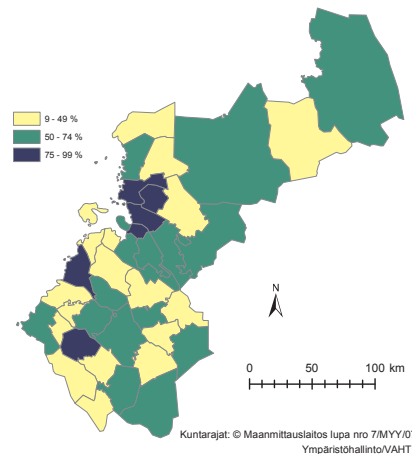

- ▶ Tulvakartoitukset ja tulvariskien hallintasuunnitelmat on käynnistetty kiireellisimmässä kohteissa, erityisesti on keskitytty asutuksen tulvasuojeluun (PPO).
- ▶ Vesistö rakenteiden kunnossapidon kannalta merkittävin meneillään oleva hanke on Uljuan tekojärven patojen peruskunnostus (PPO).

TAVOITE M

Vesivarojen hyödyntäminen on taloudellisesti ja ekologisesti kestävä ja erityislanteiden hallinta on varmistettu. Pohjavesien käyttökelpoisuus ja kemiallinen tila ovat hyviä.

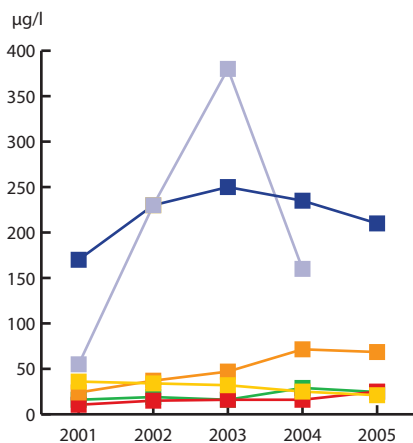
Viemäriverkkoon liittyneet asukkaat (%) vuonna 2005 vesihuoltolaitosten ilmoitusten mukaan.

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

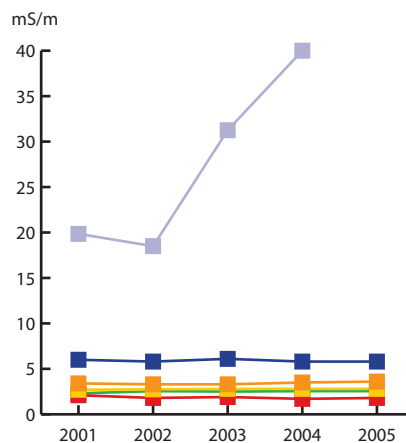

Nitriitti-nitraatti tyypinä, mediaanipitoisuus pohjaveden seuranta-asetilla Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: Ympäristöhallinto, HERTTA, Pohjavesitietojärjestelmä

Sähköjohtavuuden mediaani pohjaveden seuranta-asetilla Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: Ympäristöhallinto, HERTTA, Pohjavesitietojärjestelmä

TAVOITE N ~ Vaarallisten aineiden haitat

TAVOITE

Vaarallisten aineiden aiheuttamia haittoja ennaltaehkäistään.

▶ Soranottoalueiden kartoitus- ja kunnostustarpeiden arviointi eli SOKKA-hanke on toteutettu 24 kunnan alueella, työ jatkuu loppujen kuntien osalta (PPO).

- ▶ Maaperän tilan tietojärjestelmä (MATTI-rekisteri) tulee julkiseksi vuonna 2007, riskikohteet priorisoidaan v. 2007 ja hankkeita toteutetaan kiireellisyysjärjestyksessä (PPO) (E).
- ▶ Pohjavesialueiden ainesottoaikojen kunnostustöitä varten tehty useita yleissuunnitelmia (PPO).

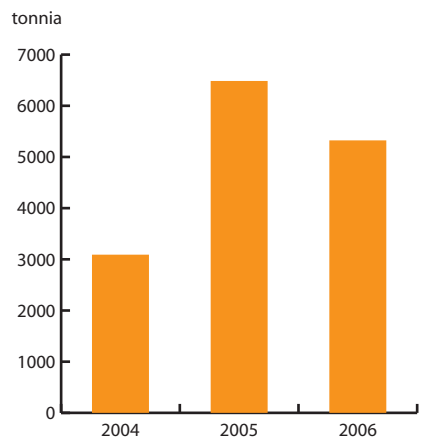

- ▶ Soili-ohjelma (maaperän kunnostusohjelma) ei kiinnostanut toivotusti, kunnostushankkeita olisi voitu käynnistää huomattavasti enemmän (PPO).
- ▶ Toiminnanharjoittajien ja asukkaiden kemikaalitietoutta tulisi lisätä, ei ole toteutettu esim. maakunnallista kemikaalikampanjaa.

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

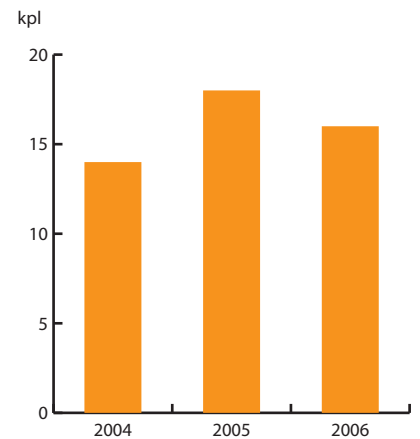

Suolankäyttö teiden talvihoidossa Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: Tiehallinto

Pilaantuneet maat – kunnostuspäätökset

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

Materiaalivirtojen ekotehokkuus, jätteistä aiheutuvat haitat

TAVOITE O

- ▶ Jätehuollon yhteistyöalueet ovat laajentuneet. Maakunnassa on tällä hetkellä kolme yhteistyöaluetta.
- ▶ Jätteitä käsitteleville ja hyödyntäville laitoksille ja yrityksille on myönnetty tiukentuneen lainsäädännön vaatimusten mukaisia ympäristölupia.

- ▶ Maakunta on profiloitumassa energia-maakuntana, uusi energiastrategia on valmistumassa (PPL) (E).
- ▶ Oulun seudun osaamiskeskusohjelman Ympäristöteknologiaklusterin yhtenä teemana on materiaalitehokkuus (Eco Forum).

- ▶ Oulun läänin alueellisen jätesuunnitelman (valmistuu 2007) taustatavoitteita ovat mm. jätteen määrän ja ympäristö- ja terveyshaittojen vähentäminen (PPO, KAI).
- ▶ Hyötyjätteiden lajittelupisteiden (ekopisteiden) määrä on lisääntynyt jätehuollon yhteistyöalueilla.
- ▶ Talteen saatavien hyötyjätteiden määrät ovat kasvussa.
- ▶ Kaatopaikoille loppusijoitettu jätemäärä/asukas on vähentynyt (I).

- ▶ Maakunnallinen jäteneuvontakeskus (E) tai maakunnallisen ekotehokkuuden selvittäminen (E) ei ole edennyt.

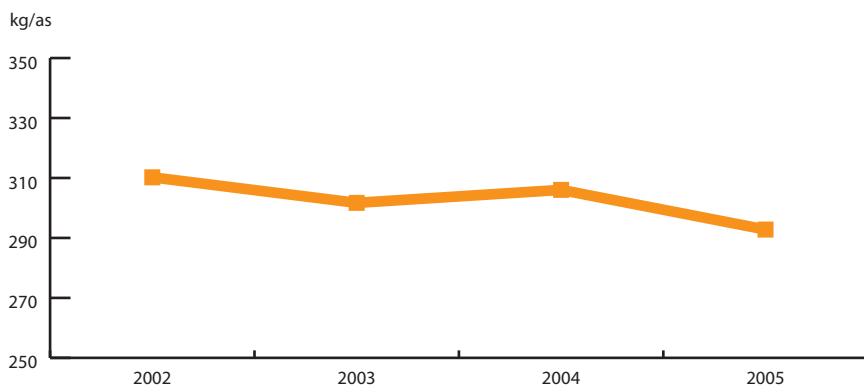
TAVOITE O

Materiaalivirtojen ekotehokkuutta lisätään ja jätteistä aiheutuvia haittoja vähennetään.

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

Kaatopaikoille loppusijoitettu jäte asukasta kohti Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: Ympäristöhallinto/VAHTI

TAVOITE P

Ilman laatu

TAVOITE

Yhdyskuntien ilman laatu on hyvä.

- ▶ Pohjois-Pohjanmaan ilman laatu on pääsääntöisesti hyvä.
- ▶ Oulun ja Raahen seudulla on tehty uudet ilmanlaadun seurantasuunnitelmat, joissa on otettu huomioon perinteisten seurattavien suureiden lisäksi metallit ja PAH-yhdisteet.
- ▶ Oulussa ja Raahessa on käytössä ilmanlaatua mittaava indeksi.
- ▶ Rikkidioksidipitoisuudet ovat laskeutuneet (Oulun Nokela).
- ▶ Oulun asuinalueilla pääosa päivistä on ollut ilmanlaadultaan hyviä (I) (OuKa).

- ▶ Oulun asuinalueilla ilman epäpuhtauspitoisuudet ovat pääsääntöisesti alhaisia.

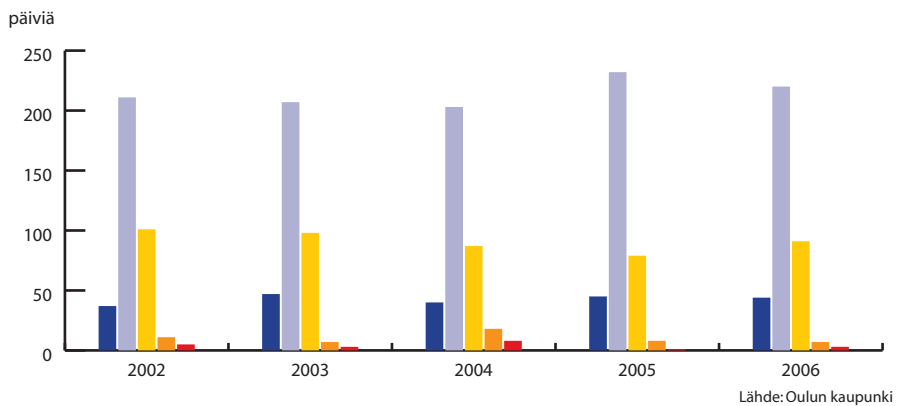

- ▶ Liikenteen aiheuttamat typpidioksidi-, häkä- ja pölypitoisuudet ovat Oulun keskustassa aika ajoin melko korkeat.

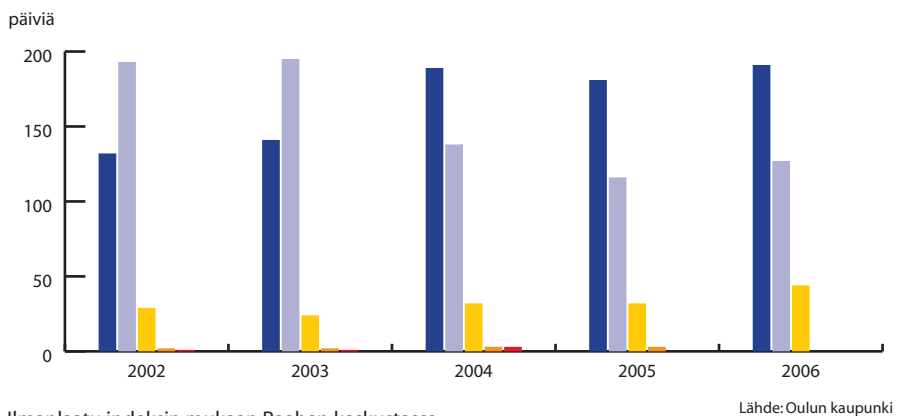
ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

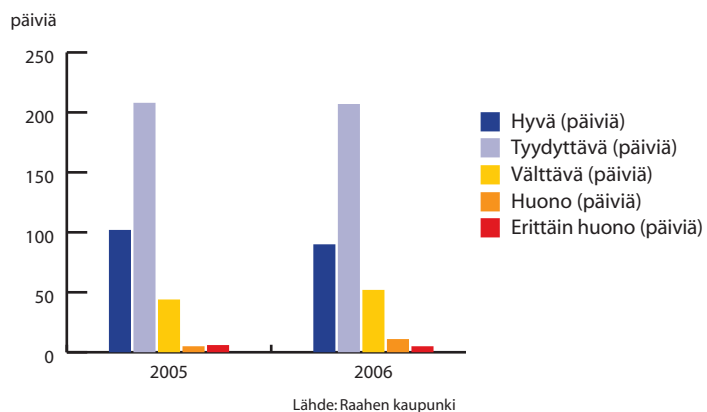
Ilmanlaatu indeksin mukaan Oulun keskustassa

Ilmanlaatu indeksin mukaan Oulussa asuinalueilla

Ilmanlaatu indeksin mukaan Raahen keskustassa

Monimuotoisuus säilyy ja kehittyy ~ TAVOITE Q

- ▶ Luonnonsuojeluohjelmien toteuttaminen on aikataulussa, jäljellä on vielä noin 5400 ha VN:n periaatepäätöksiin perustuviin suojeluohjelmiin kuuluvia alueita (PPO).
- ▶ Metsälain luontotyyppien kartoitusprojektissa kohteet on inventoitu ja tiedotettu maanomistajille (Metsäkeskus).
- ▶ Etelä-Suomen monimuotoisuusohjelmaan (METSO) kuuluvassa Metsähallituksen talousmetsien luonnonhoito-ohjelmassa suojeltiin Pohjanmaalla 600 hehtaaria metsiä ja yksityismaiden Merestä metsäksi -hankkeessa 213 ha. Metsähallituksen ja luontojärjestöjen käymän ns. dialogikeskustelun tuloksena Metsähallitus päätti lisätä metsien suojelua Pohjois-Pohjanmaan alueella lähes 9000 hehtaarilla.
- ▶ Muulla METSO-rahoituksella on ostettu Pohjois-Pohjanmaan länsiosista alueita yli 1300 ha. Vapaaehtoiseen suojeluun on tarjottu alueita melko hyvin.
- ▶ Metsähallitus on hoitanut ja ennallistanut suojelualueita n. 3000 ha. Perinnebiotooppien, erityisesti merenrantaniittyjen hoito, on edennyt viljelijöiden erityistukisopimusten myötä. Hoidossa on n. 2300 ha merenrantaniittyjä.

- ▶ Pohjois-Pohjanmaan alueellinen metsäohjelma on tehty ja se sisältää myös monimuotoisuuden edistämisen metsätaloudessa (Metsäkeskus).

- ▶ Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelman päivitys on alkanut 2006.
- ▶ Natura-alueiden hoidon ja käytön yleissuunnitelma on tehty, suunnitelma sisältää myös luontotyyppi- ja lajikohtaista yleissuunnittelua (E) (PPO).
- ▶ Maatalousluonnon monimuotoisuus-suunnitelmat Reisjärvelle ja Oulujoki-laaksoon ovat valmistuneet.
- ▶ Luonnonsuojelulain luontotyyppien rajauspäätöksiä on tehty, mutta määrä on vielä melko vähäinen, 17 kpl (PPO).
- ▶ Teeren ja metson kantojen tiheys on hieman noussut (I).
- ▶ Muuttohaukan kanta on vahvistunut (I)

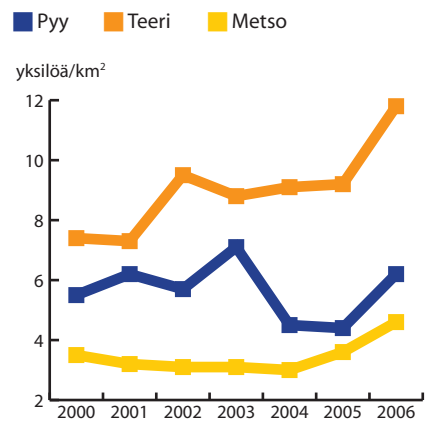

- ▶ Luontokohteiden ennallistamista, kunnostusta ja hoitoa sekä lajisuojelua ja -hoitoa varten resursseja tarvittaisiin lisää (PPO).
- ▶ Merenrannikon arvokkaita luontokohteita heikennetään ruoppauksin ja rannan tasoituksin.
- ▶ Yksityismetsissä ei ole juurikaan toteutettu monimuotoisuutta edistäviä luonnonhoitohankkeita.
- ▶ Erityisesti suojeltavien lajien rajauspäätöksiä ei ole juurikaan tehty (PPO)
- ▶ Luonnonhoidon ja ennallistamisen kokonaisvaikuttavuutta ei tunneta, koska yhtenäistetty seuranta ei ole vielä käynnistynyt (MH).

TAVOITE

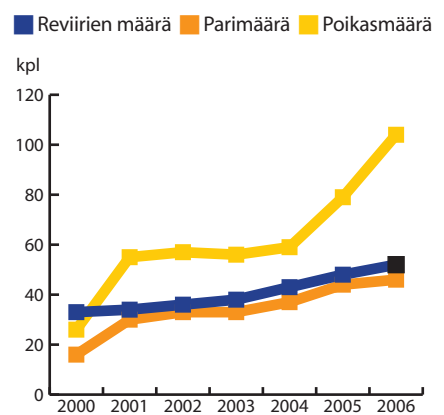
Monimuotoisuus säilyy ja kehittyy: Pohjois-Pohjanmaan luonnon omimmat piirteet ovat säilyneet ja monimuotoisuuden väheneminen maakunnassa hidastunut, jopa pysähtynyt. Lajien ja luontotyyppien tilaa parannetaan aktiivisesti.

Metsäkanalintujen kannantiheys Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: RiistaWeb

Muuttohaukan kannan kehitys Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: Metsähallitus

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

TAVOITE R

Luontoarvot tunnetaan paremmin

TAVOITE

Luontoarvot tunnetaan paremmin: Pohjois-Pohjanmaan luontoarvot ja niiden tila tunnetaan. Tutkimus ja seuranta on aktiivista ja tehokasta.

- ▶ METSO:n yhteydessä selvitettiin Oulun läänin länsiosien talousmetsien tilaa valtion mailla lähes 40 000 ha:n alueella, josta 6720 ha:n alueella tehtiin maastoinventointi.
- ▶ Ihmistoiminnan vaikutuksia Perämeren maankohoamisrannikon kasvillisuuteen ja metsien rakenteeseen on tutkittu (Metla, OY, PPO, rahoitus YM ympäristöklusteri).
- ▶ Lumolaidun-hankkeessa on laadittu metsä- ja rantalaidunnuksen ohjeisto sekä käynnistetty laidunpankkitoiminta (MTT, PPO, PKA, Faba jalostus, OY, KY, Oulun seudun ja Savonia amk, A-tuottajat).
- ▶ Luonnonsuojelulain luontotyypit on meren rannikolta inventoitu melko kattavasti, Koillismaalla työ jatkuu (PPO, MH).
- ▶ Luontodirektiivin IVa liitteen kasvilajien inventoinnit merenrannikolla ovat edenneet hyvin (PPO).
- ▶ Lintuvesialueiden pesimälinnusto on selvitetty (PPO).
- ▶ Uusia uhanalaisia lintu- ja kasvilajeja on otettu seurannan piiriin (PPO, MH).
- ▶ Luontotyyppikartoitusta on tehty Natura-alueilla (MH).
- ▶ Metsähallitus on toteuttanut mittavaa luontotyyppien kartoitusprojektiä sekä uhanalaisten lajien esim. liitoravan ja käävökkäiden kartoitustyötä Koillismaalla.

- ▶ Yksityisten metsäisten suojelualueiden luontotyyppien inventointi on edennyt aikataulun mukaisesti.
- ▶ Uhanalaisten lajien tietojärjestelmää on täydennetty erityisesti suojeltavien ja luontodirektiivin lajien osalta (PPO, MH).
- ▶ Vedenalaisten luontotyyppien kartoitus on alkanut (VELMU).
- ▶ Metsälain erityisten tärkeiden elinympäristöjen kartoitus on saatu päätökseen (Metsäkeskus).
- ▶ Pohjois-Pohjanmaan maankohoamisalueella sekä Koillismaalla on pitkäaikaisia tutkimushankkeita ennallistamistoimenpiteiden vaikutuksista metsiin ja soihin sekä menetelmien kustannustehokkuudesta (Metla, OY, MH) (E).
- ▶ Valtakunnan metsien inventoinnissa inventoidaan myös metsälain tärkeät elinympäristöt ja lahoppuun määrä.

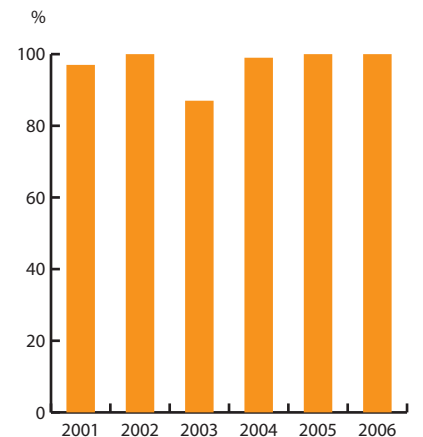
- ▶ Luontoinventointeja tehdään resurssien puitteissa, mm. valtakunnallinen ruijanesikkoraportti, etelänsuosirrin suojelusuunnitelma (PPO, MH).
- ▶ Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointeihin tehdään täydennyksiä, resurssit työhön ovat niukat (PPO).

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

- ▶ Suojelualueiden inventointi, uhanalaisten luontotyyppien ja lajien selvitys ja seuranta, lajisuojelu (E) sekä luontoarvoista tiedottaminen tarvitsisivat enemmän resursseja (PPO, MH).
- ▶ Uhanalaisten lajien ja luontotyyppien tietojärjestelmät kaipaavat täydennystä (YHA).
- ▶ Tiedonvaihtoa on kehitettävä: ympäristökeskus ei saa riittäviä tietoja metsä- ja maatalousviranomaisilta arvokkaista elinympäristöistä, toisaalta metsäalan toimijat tarvitsisivat lisätietoja uhanalaisista lajeista.

Metsälain arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyminen hakkuiden luontolaadun seurannan mukaan Pohjois-Pohjanmaalla

Lähde: Metsäkeskus

Luontoa arvostetaan enemmän ~ TAVOITE S

- ▶ Luonnonsuojeluohjelmien ja -alueiden toteuttamisen tietojärjestelmät ovat ajan tasalla (PPO, MH).
- ▶ Viljelijöiden perinnebiotooppisopimukset (ha) ovat lisääntyneet vuosittain (I) (TE-keskus).
- ▶ Metsätalouden ympäristöopas on uudistettu (MH, WWF).
- ▶ METSO-ohjelma on edistänyt metsien suojelua ja -hoitoa.
- ▶ Kotkanpesä- ja karhukamerat ovat lisänneet kiinnostusta luonnon seuraamiseen.

- ▶ Sertifioidut ympäristö- tai toimintajärjestelmät ovat käytössä mm. Metsähallituksessa ja Metsäkeskuksessa.

- ▶ Asiaan liittyvää tiedotusta ei ole riittävästi.
- ▶ Pienten hankkeiden osalta luontoarvojen selvitys ja ympäristö- ja luontovaiikutusten arviointi on usein vielä puutteellista.
- ▶ Alueiden käyttöön liittyviä ristiriitoja esiintyy edelleen.

TAVOITE

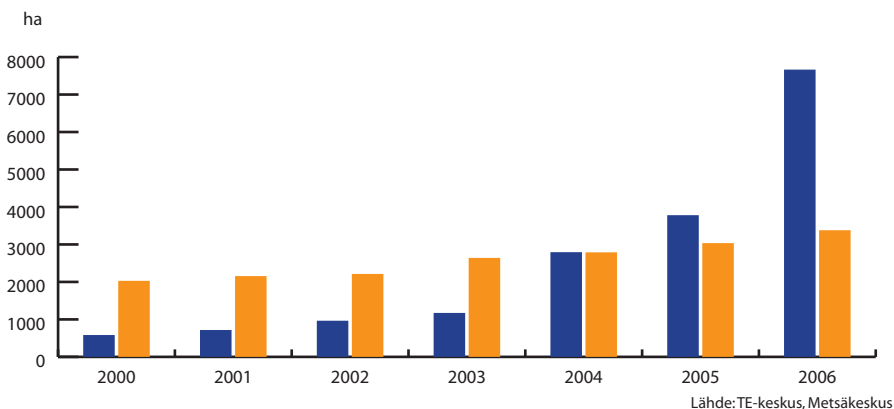
Luontoa arvostetaan enemmän: Luontoarvot tunnustetaan ja niitä arvostetaan. Monimuotoisuuden säilyminen ja edistäminen on kansalaisten ja toimijoiden hyväksymä ja toteuttama tavoite.

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

Toimenpiteitä monimuotoisuuden edistämiseksi Pohjois-Pohjanmaalla

- Metsänomistajien ympäristötukikohteet (ha)
- Viljelijöiden voimassaolevat perinnebiotooppisopimukset (ha)

TAVOITE T

Luonnosta hyvinvointia ja toimeentuloa

TAVOITE

Luonnosta hyvinvointia ja toimeentuloa ihmisille: Luonnonvaroja hyödynnetään taloudellisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. Luontokohteiden kestävä käyttö virkistykseen ja luonto-matkailuun on lisääntynyt. Luontoyrittäjyys ja muut luontoon pohjautuvat elinkeinot ovat etenkin maaseudulla lisäelinkeino. Luontopalveluiden kehittymistä edistetään enenevästi taloudellisin ohjaukskeinoin. Talouskäytössä olevia alueita hyödynnetään monimuotoisuusarvoja kunnioittaen.

ARVIO TAVOITTEEN TOTEUTUMISEN SUUNNASTA VUOTEEN 2006

- ▶ Luontomatkailun aiheuttamia ekologistia muutoksia sekä palautumiseen ja monimuotoisuuteen vaikuttavia tekijöitä, luonnon virkistysarvojen merkitystä matkailulle sekä paikallisväestön asennoitumista luonnonsuojeluun ja luontomatkailuun selvitetään (Metla, OY)
- ▶ Luontopolkuja sekä niiden opasteita on tehty (mm. Liimanninkosken lehtojensuojelualue, Patalikon luontopolku, Huikarin polku sekä Tahvolan tilan puulajipuisto) (Metla).

- ▶ Oulujokilaakson Tervareitistön ulkoilureitistöä on täydennetty (Muhos - Matkajärvi - hiihtoreitti, Rokua - Utajärvi - hiihto- ja patikkareitti ja Muhos - Pälli - hiihto- ja patikkareitti). Tervareitistö on merkitty myös maakuntakaavaan.
- ▶ Vapaaehtoinen metsiensuojelu on tarjonnut metsänomistajille vaihtoehdoisen, luonto- ja virkistysarvot säilyttävän tulonlähteen.
- ▶ Pohjois-Pohjanmaan luontokeskusten verkottuminen -hanke on edennyt: Kalajoen ja Hailuodon luontokeskushankkeet ovat vireillä (E) (PPL).
- ▶ Kansallispuistojen kävijämäärät ovat olleet nousussa (I).

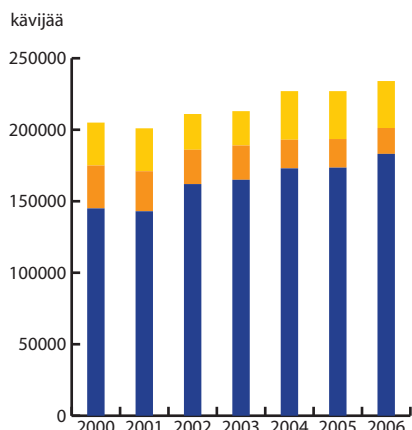
- ▶ Metsähallitus seuraa tiettyjen retkeilykohteiden kestävyttä ja tarvittaessa puuttuu toimenpiteillä.
- ▶ Maatalouden erityistukijärjestelmä ja metsätalouden ympäristötuki tukevat maanomistajien luonnonarvojen ylläpitoa.
- ▶ Pudasjärvellä on käynnistetty Syöte-Kurenalus -maasto- ja vesiretkeilyreitistön rakentamistyö (valmis 2007).
- ▶ Oulussa on suunniteltu Koillismaan ja Oulujokivarren moottorikelkkailureitistöt yhdistävä moottorikelkkailun kehäreitti, luvitus on kesken. Siikajokilaakson kelkkareitistö on suunniteltu.

- ▶ Retkeilyreittien ja virkistyskohteiden rakentaminen ei aina perustu tarkkaan tarveharkintaan ja maakunnassa sovitun strategiaan.

Kansallispuistojen kävijämäärät Pohjois-Pohjanmaalla

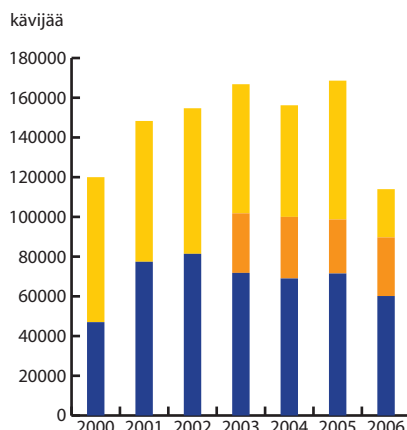
■ Oulangan kansallispuisto
■ Rokuan kansallispuisto
■ Syötteen kansallispuisto

Lähde: Metsähallitus, luontopalvelut, toimintakertomus

Luontokeskusten kävijämäärät Pohjois-Pohjanmaalla

■ Oulangan luontokeskus
■ Syötteen luontokeskus
■ Karhuntasu (remontissa v. 2006)

Lähde: Metsähallitus, luontopalvelut, toimintakertomus

Pohjois-Pohjanmaan ympäristöstrategian 2005–2015 seurantaryhmän asiantuntija-arviona tekemä yhteenveto ympäristöstrategian tavoitteiden toteutumisen liikkeellelähdön suunnasta vuoteen 2006

Edennyt hyvin   Edennyt kohtalaisesti   Edennyt heikosti tai taantunut

Teema 1. Ympäristötutkimus, -teknologia, -koulutus ja -tietoisuus	
Yhteistyön vahvistaminen	Edennyt kohtalaisesti
Osaamisen profiloiminen	Edennyt kohtalaisesti
Toimiva innovaatioverkosto	Edennyt hyvin
Ympäristötietoisuuden vahvistaminen	Edennyt kohtalaisesti
Teema 2. Laadukas elinympäristö	
Yhdyskuntarakenteen muutokset	Edennyt kohtalaisesti
Palvelujen saavutettavuus	Edennyt kohtalaisesti
Liikenne	Edennyt kohtalaisesti
Kulttuuriympäristö	Edennyt hyvin
Suunnittelun laatu	Edennyt kohtalaisesti
Rakentamisen laatu	Edennyt kohtalaisesti
Viher- ja virkistätymisalueet	Edennyt kohtalaisesti
Teema 3. Ympäristön tilan parantaminen	
Pintavesien tila	Edennyt hyvin
Vesivarojen hyödyntäminen, pohjavesien laatu	Edennyt hyvin
Vaarallisten aineiden haitat	Edennyt heikosti tai taantunut
Materiaalivirtojen ekotehokkuus, jätteistä aiheutuvat haitat	Edennyt kohtalaisesti
Ilman laatu	Edennyt hyvin
Teema 4. Monimuotoinen luonto	
Monimuotoisuus säily ja kehitty	Edennyt hyvin
Luontoarvot tunnetaan paremmin	Edennyt hyvin
Luontoa arvostetaan enemmän	Edennyt kohtalaisesti
Luonnosta hyvinvointia ja toimeentuloa	Edennyt hyvin

Pohjois-Pohjanmaan ympäristöpuntarin 2006 on koonnut Pohjois-Pohjanmaan ympäristöstrategian 2015 seurantaryhmä:

Antti Huttunen pj. ja
 Eine Kela-Löytynoja sihteeri,
 Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus
 Aila Halonen, Oulun lääninhallitus
 Mirja Heikkinen ja Jaana Rintala,
 Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus
 Pauli Määttä ja Maarit Kaukonen,
 Metsähallitus Oulu
 Leena Jäntti,
 Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelu
 Ismo Karhu, Rauno Malinen ja
 Pirkko Oilinki-Nenonen,
 Pohjois-Pohjanmaan liitto
 Marketta Karhu,
 Oulun seudun ympäristövirasto
 Kukka Kukkonen,
 Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus
 Marjo Paavola, Oulun tiepiiri
 Mervi Partanen,
 Stora Enso Oyj Oulun tehdas
 Irmeli Ruokanen,
 Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskus
 Jarmo Rusanen,
 Oulun yliopiston maantieteen laitos
 Anne Tolvanen ja Kari Kukko-oja,
 Metsäntutkimuslaitos Muhos

Hankkeiden ja organisaatioiden www-osoitteita

www.ecoforumoulu.org
www.nornet.oulu.fi
www.metsakeskus.fi >
 alueelliset metsäohjelmat
www.oske.net/osaamiskeskukset/oulu
www.ouka.fi/seutu/pdf/Hajarakentaminen06.pdf (hajarakentamisselvitys)
www.pientalonlaatu.fi
www.pohjois-pohjanmaa.fi >
 Elävät ydinkeskustat
www.ymparisto.fi > kansainväliset asiat
 > Itämeri, Pohjoismaat ja arktinen alue >
 Barentsin alueen yhteistyö
www.ymparisto.fi/perameri
www.ymparisto.fi/ppo
 + haku Siuruanjoki kuntoon
www.ymparisto.fi/ppo/oulo (Lohihanke)
www.ymparisto.fi/ppo/vesienhoito
www3.intermin.fi/PPA/PPA
 (peruspalvelut)
wwwedu.oulu.fi/sos/SuKat/kestyhd.htm
 (taajamien ekotehokkuus -hanke)
www.oulunliikenne.fi
 (liikennetietopalvelu OLLI)

**POHJOIS-POHJANMAAN
YMPÄRISTÖPUNTARI
2006**

Julkaisija
Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus,
huhtikuu 2007
Pl 124, 90101 Oulu,
puhelin 020 490 111,
kirjaamo.ppo@ymparisto.fi

Taitto
Graafinen Suunnittelu Gasworks Oy

Kannen kuva: Gasworks

Valokuvat:
Kannen kuva Päivi Päätalo
s. 2 Markku Väliälä
s. 6, 12 Kalevi Ojutkangas
s. 11 Markku Päätalo

Julkaisu on saatavissa Internetistä osoitteesta
[www.ymparisto.fi/
pohjois-pohjanmaanymparistostrategia](http://www.ymparisto.fi/pohjois-pohjanmaanymparistostrategia)

pdf ISBN 978-952-11-2648-2